

**Програмові вимоги до здачі заліку
з навчальної дисципліни
«Недоговірні зобов'язання»
для магістрантів 2-го курсу денної та заочної форм навчання на 2024– 2025н. р.**

ТЕМА 1. Загальні положення про недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: поняття, види, особливості правового регулювання

Поняття і система зобов'язань в цивільному праві. Історичний розвиток положень про недоговірні зобов'язання у цивільному праві: римське приватне право, дореволюційний період, радянське право, сучасне право. Основні тенденції розвитку сучасного зобов'язального права.

Підстави виникнення і припинення зобов'язань. Основні функції зобов'язання. Поняття, склад, підстави виникнення недоговірних зобов'язань. Види недоговірних зобов'язань. Загальні та спеціальні ознаки недоговірних зобов'язань. Розмежування договірних та недоговірних зобов'язань.

ТЕМА 2. Правова характеристика публічної обіцянки винагороди

Поняття та особливості цивільно-правових зобов'язань, що виникають із односторонніх правомірних дій. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Поняття публічної обіцянки винагороди. Ознаки публічної обіцянки винагороди. Суб'єкти публічної обіцянки винагороди. Зміст завдання. Строк (термін) виконання завдання. Зміна умов публічної обіцянки винагороди. Правові наслідки виконання завдання. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди.

Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу. Співвідношення норм про зобов'язання із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу та публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу. Поняття конкурсу та його види. Генезис поняття конкурсу. Суб'єкти конкурсного правовідношення. Право на оголошення конкурсу. Умови конкурсу. Зміна умов конкурсу. Відмова від проведення конкурсу.

Правовий статус переможця конкурсу. Особливості оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які подані на конкурс. Права переможця конкурсу. Повернення учаснику конкурсу речі, поданої на конкурс. Захист прав учасників конкурсу.

ТЕМА 3. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення

Теоретико-історичний аспект становлення зобов'язання в майновому інтересі іншої особи без її доручення. Правова природа ведення чужих справ без доручення. Умови виникнення зобов'язання з ведення чужих справ без доручення. Право на вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Поняття гестора та домінуса, їх права та обов'язки. Надання звіту про вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Відшкодування

витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Спільні та відмінні риси зобов'язання із вчинення дій в чужому майновому інтересі та зобов'язань із безпідставного збагачення та зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я, життя фізичної особи, майна фізичної чи юридичної особи.

ТЕМА 4. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Відшкодування шкоди як спосіб захисту цивільних прав та інтересів. Нормативні підстави застосування окремих способів захисту цивільних прав та інтересів. Суб'єкти відповідальності.

Методологічні засади дослідження зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи. Право на життя. Правова характеристика зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи. Суб'єкти зобов'язання з рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Об'єкт зобов'язання з рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Умови виникнення даного виду зобов'язань. Поняття реальної загрози для здоров'я та життя фізичної особи. Спрямованість дій на рятування здоров'я та життя фізичної особи. Відсутність у особи, яка рятувала здоров'я та життя фізичної особи відповідних повноважень на вчинення таких дій. Виникнення у рятувальника шкоди внаслідок вчинення ним рятувальних дій щодо здоров'я та життя фізичної особи.

Місце зобов'язань, що виникають внаслідок рятування та життя фізичної особи поміж інших недоговірних зобов'язань. Відмінність зобов'язань, що виникають з рятування здоров'я та життя фізичної особи від деліктних зобов'язань. Умови виникнення зобов'язань у зв'язку з рятуванням майна іншої особи. Істотність цінності майна.

ТЕМА 5. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи

Поняття та ознаки зобов'язання зі створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Умови виникнення відповідних зобов'язань та їх зміст. Суб'єктний склад зобов'язань.

Зміст зобов'язання зі створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Особливості відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

ТЕМА 6. Правове регулювання зобов'язань, що виникають у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави

Поняття зобов'язання з безпідставного збагачення та його особливості. Історія формування зобов'язань, що виникають із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Зміст зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.

Концепція відсутності вини у зобов'язаннях з безпідставного збагачення. Концепція об'єктивної протиправності безпідставного збагачення. Концепція обмеженої вини.

Суб'єктний склад зобов'язання. Майно як об'єкт зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язання. Особливості відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання. Перелік безпідставно набутого майна, що не підлягає поверненню.

Співвідношення зобов'язання з набуття або збереження майна без достатньої правової підстави із суміжними правовими інститутами. Кондикції. Особливості правового регулювання зобов'язання з безпідставного збагачення у зарубіжних країнах.

ТЕМА 7. Загальні положення про зобов'язання із заподіяння шкоди в цивільному праві

Поняття, ознаки, функції недовірної відповідальності. Поняття деліктного зобов'язання. Принципи та функції інституту зобов'язання із відшкодування шкоди. Суб'єкти деліктних зобов'язань. Деліктоздатність як правова категорія. Відмінність деліктного зобов'язання від договірних зобов'язань. Система деліктних зобов'язань в чинному Цивільному Кодексі України. Генеральний делікт. Спеціальний делікт. Ознаки зобов'язання щодо відшкодування шкоди. Принципи зобов'язань із заподіяння шкоди.

Підстави виникнення деліктних зобов'язань. Протиправність поведінки заподіювача шкоди як умова відшкодування заподіяної шкоди. Об'єктивна або нормативістська теорія протиправності. Об'єктивно-суб'єктивна концепція протиправності у деліктних правовідносинах. Причинний зв'язок як умова відшкодування заподіяної шкоди (теорія рівноцінних умов, теорія необхідної умови, теорія адекватного заподіяння. Презумпція вини як особливість деліктної відповідальності. Підстави звільнення від обов'язку відшкодування шкоди. Зовнішні обставини, що впливають на поведінку заподіювача шкоди. Протиправні дії третіх осіб. Обставини, що характеризують стан заподіювача шкоди. Обставини, що характеризують поведінку потерпілого. Майновий стан заподіювача шкоди.

Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди – системний правовий інститут. Поняття моральної шкоди. Протиправна поведінка особи, яка завдала моральної (немайнової) шкоди. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою правопорушника і її результатом – моральною (немайновою) шкодою. Вина особи, яка завдала моральної (немайнової) шкоди. Визначення розміру моральної (немайнової) шкоди.

ТЕМА 8. Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого

Характеристика законодавства з відшкодування шкоди, завданої життю, здоров'ю людини. Поняття каліцтва та іншого ушкодження здоров'я. Суб'єкти права на відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю людини. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, або іншим ушкодженням здоров'я. Додаткові витрати, пов'язані із заподіянням шкоди здоров'ю.

Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, або іншим ушкодженням здоров'я малолітньої або неповнолітньої особи. Шкода, завдана фізичній особі, під час виконання нею договірних зобов'язань. Особливості відшкодування шкоди

завданої смертю потерпілого. Відшкодування витрат на поховання. Компенсація моральної шкоди. Відшкодування витрат на лікування особи, яка потерпіла від злочину.

ТЕМА 9. Спеціальні делікти в цивільному праві України. Відшкодування шкоди, завданої актами влади

Норми щодо відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їх працівником чи іншою особою. Особливості відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування чи посадовою (службовою) особою вищевказаних органів. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування у сфері нормотворчої діяльності. Особливості незаконного діяння заподіювача шкоди при здійсненні своїх повноважень у галузі адміністративного управління.

Порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

ТЕМА 10. Спеціальні делікти, що виділяються на підставі особливостей суб'єктного складу заподіювачів шкоди

Поняття малолітньої, неповнолітньої, обмежено дієздатної та недієздатної особи. Особливості відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою. Суб'єкти зобов'язання із заподіяння шкоди малолітніми особами.

Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою після набуття нею повної цивільної дієздатності. Відповідальність за шкоду, заподіяну кількома малолітніми та кількома неповнолітніми особами. Особливості відшкодування шкоди батьками, які позбавлені батьківських прав. Шкода, завдана недієздатною особою, обмежено дієздатною особою чи особою, яка в момент заподіяння шкоди була нездатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними.

ТЕМА 11. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки

Поняття джерела підвищеної небезпеки: теоретичний аспект. Ознаки джерела підвищеної небезпеки. Види джерел підвищеної небезпеки. Особи, правомочні на відшкодування шкоди. Порядок відшкодування шкоди. Підстави звільнення володільця джерела підвищеної небезпеки від обов'язку відшкодування. Шкода, завдана внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки.

Поняття ядерного інциденту та ядерної шкоди. Особливості відшкодування ядерної шкоди. Відповідальність оператора за ядерну шкоду. Право на відшкодування ядерної шкоди та розмір відшкодування. Підстави звільнення від відповідальності за завдану ядерну шкоду.

ТЕМА 12. Особливості відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт, послуг

Особливості правового регулювання відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг). Проблеми відповідальності за шкоду, заподіяну недоліками товарів, неналежним виконанням робіт і наданням послуг. Особи, зобов'язані відшкодувати шкоду, завдану внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг). Строки відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, робіт (послуг). Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, що є рухомих майном.

ТЕМА 13. Правове регулювання недоговірних зобов'язань в іноземному законодавстві: порівняльно-правовий аспект

Особливості правового регулювання недоговірних зобов'язань в законодавстві Франції. Німецьке законодавство про деліктні зобов'язання. Швейцарське законодавство про зобов'язання, що виникають з недоговірних підстав. Особливості правового регулювання недоговірних зобов'язань в англо-американському праві.